

Το πλέγμα πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ρόλοι και αποτίμηση του έργου

Γεώργιος Κανλής

Μεταπτυχιακός Φοιτητής Τμήματος Αρχαιονομίας & Βιβλιοθηκονομίας Ιονίου Πανεπιστημίου, e-mail: georgioskan@yahoo.gr, pms10kan@ionio.gr

Περίληψη

Θεωρητικό υπόβαθρο: Η Ευρωπαϊκή Ένωση στην οποία μετέχει η χώρα μας από το 1981, επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τη καθημερινή ζωή μας καθώς και το σύνολο της πολιτικής της χώρας μας. Σ' αυτό το πλαίσιο, μείζονος λουπόν σημασίας είναι η έγκυρη, τεκμηριωμένη και άμεση πληροφόρηση που προσφέρεται από το επίσημο πλέγμα πληροφόρησης της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στόχος: Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο την παρουσίαση του πλέγματος της επίσημης πληροφόρησης της Ε.Ε. καθώς και της αξιολόγησης του τόσο από την ίδια την Ε.Ε. όσο και από εξωτερικούς ερευνητές, αναδεικνύοντας παράλληλα τα προβλήματα που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία του.

Μέθοδος: Αρχικά, γίνεται η παρουσίαση των δικτύων πληροφόρησης της Ε.Ε. και η περιγραφή του έργου τους. Στη συνέχεια αναφέρεται η αξιολόγηση τους από την Ε.Ε. σε συνδυασμό με εξωγενείς πηγές για την εξαγωγή πορισμάτων.

Αποτελέσματα: Διαφαίνεται η ύπαρξη πληροφοριακού χάσματος ανάμεσα στην Ε.Ε. και τους πολίτες της για το οποίο συνυπεύθυνες με την Ε.Ε. είναι οι τοπικές κυβερνήσεις τα ΜΜΕ αλλά και η ύπαρξη ενός «ψηφιακού χάσματος» κυρίως ανάμεσα στις βορειοδυτικές και τις νοτιοανατολικές ευρωπαϊκές χώρες.

Συμπεράσματα: Παρά το γεγονός ότι η Ε.Ε. έχει αναπτύξει ένα τόσο μεγάλο πλέγμα πραγματικά χρήσιμων και εξειδικευμένων δικτύων για την κάλυψη των πληροφοριακών αναγκών των ευρωπαίων πολιτών υπάρχει αρκετός ακόμα δρόμος μέχρι να ξεπεραστούν τα προβλήματα και αυτή να οδεύσει επιτυχημένα στην κοινωνία της πληροφορίας.

Λέξεις-κλειδιά: πλέγμα πληροφόρησης, δίκτυο πληροφόρησης, Ευρωπαϊκή Ένωση, αποτίμηση, αξιολόγηση

Abstract

Background knowledge: *The European Union, in which our country participates since 1981, influences significantly our every-day lives as much as our country's policy making. In this framework it is of a great importance the reliable, documented and immediate information offered by the official information complex of the European Union itself.*

Aim: *This work aims at the presentation of the EU official information complex and moreover its assessment by the EU and external researchers bringing out problems that occur while its functioning.*

Methodology: *Initially, there is a presentation of the EU information networks and their work description. Next, follows up their assessment by the EU combined with external sources for making conclusions.*

Results: *It is conspicuous that there is an information divide between the EU and its citizens for which, apart from the EU, responsible are also regional governments, the media and the existence of a "digital divide", mostly between northwestern and southeastern European countries.*

Conclusions: *Despite the fact that the EU has developed such a broad complex of really useful and specialized networks for covering the information needs of the European citizens, there is still long way to go to get over the problems and walk successfully on the way of the information society.*

Keywords: *information complex, information network, European Union, assessment, evaluation*

1. Εισαγωγή

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, ένας συνασπισμός κρατών οικονομικού χαρακτήρα αρχικά που στις μέρες μας ολοένα και περισσότερο τείνει να πάρει τη μορφή πλήρους κρατικής οντότητας, αποτελεί πραγματικότητα με τη συνθήκη της Ρώμης στις 25 Μαρτίου 1957.

Από τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της έγινε αντιληπτή η ανάγκη της πληροφόρησης των ευρωπαίων πολιτών τόσο για την ίδια την Ένωση και τα θεσμικά όργανα της όσο και για το τι αυτή μπορεί να προσφέρει άμεσα για να διευκολύνει τη καθημερινή ζωή των πολιτών της. Έτσι λοιπόν δημιουργήθηκε ένα πλέγμα πληροφοριακών μονάδων και υπηρεσιών που καθώς αυξάνεται ο όγκος των διαθέσιμων πληροφοριακών δεδομένων γίνεται όλο και πιο περίπλοκο με τη σειρά του ώστε να παρέχει έγκυρη πληροφόρηση και διαρκώς

περισσότερες υπηρεσίες. Πόσοι όμως από εμάς γνωρίζουν αυτό το δίκτυο πληροφόρησης της Ε.Ε. και σε ποιους τομείς μπορεί αυτό να μας εξυπηρετήσει;

Στόχος της εργασίας λοιπόν είναι να παρουσιάσει συνοπτικά και όσο το δυνατόν πληρέστερα το πλαίσιο δικτύων και υπηρεσιών πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως είναι στην παρούσα φάση, καθώς μεταβάλλεται διαρκώς όπως κάθε ζωντανός οργανισμός, και ακόμα την ενδογενή και εξωγενή αξιολόγηση του. Στη συνέχεια ακολουθεί η παρουσίαση του ρόλου και του έργου καθενός από τα επιμέρους δίκτυα πληροφόρησης της Ε.Ε., η αξιολόγηση τους και τα τελικά συμπεράσματα.

2. Παρουσίαση του πλέγματος πληροφόρησης

Το πλέγμα πληροφόρησης της Ε.Ε. λοιπόν είναι ένας περίπλοκος μηχανισμός στον οποίο εντάσσονται μικρότερα δίκτυα που λειτουργούν κυρίως υπό την διεύθυνση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Καλό θα ήταν ξεκινώντας την παρουσίαση του πλέγματος να αρχίσουμε με τις αντιπροσωπίες δύο εκ των κυριότερων θεσμικών οργάνων της Ε.Ε.: την Αντιπροσωπία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η Αντιπροσωπία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκτός του ότι εκπροσωπεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα κράτη μέλη της Ε.Ε. συμβάλλει στην πληροφόρηση των πολιτών και των μέσων μαζικής ενημέρωσης για τα ευρωπαϊκά θέματα και παράλληλα ενημερώνει την Επιτροπή για τις πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις στην εκάστοτε χώρα όπου εδρεύει (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα, 2008). Για να το πετύχει αυτό έχει τον κύριο ρυθμιστικό ρόλο στη στρατηγική της επίσημης ευρωπαϊκής πληροφόρησης, της πληροφόρησης δηλαδή που προέρχεται από τα ίδια τα όργανα της Ε.Ε., οργανώνοντας διαφόρων τύπων εκδηλώσεις ή συναντήσεις με ευρωπαϊκό περιεχόμενο, συντάσσει εβδομαδιαία ενημερωτικά δελτία, δελτία τύπου σε ημερήσια βάση και επίσης ασκεί ένα είδος ελέγχου στα όργανα του δικτύου Europe Direct, που θα παρουσιάσουμε παρακάτω, με επιτόπιες επισκέψεις (Ρηγάκου, 2009).

Το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκπροσωπώντας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε κάθε χώρα-μέλος, εστιάζει στην ενημέρωση της κοινής γνώμης και των ΜΜΕ για τις εργασίες του Κοινοβουλίου και τις θέσεις του σχετικά με τις διάφορες ευρωπαϊκές πολιτικές (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα, 2008). Στη συνέχεια καταγράφει τις σχετικές αντιδράσεις και ενημερώνει την κεντρική διοίκηση. Συνεχίζοντας πρέπει να αναφέρουμε το κυριότερο ίσως και πιο ευρέως διαδεδομένο δίκτυο της Ε.Ε., το Europe Direct.

Το Europe Direct, αν και σχετικά πρόσφατο ως θεσμός (2004), σύμφωνα με τις νέες επικοινωνιακές στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποτελείται με τη σειρά του από τρία επιμέρους δίκτυα τα οποία προϋπήρχαν ως ανεξάρτητα:

1. Το Δίκτυο Γραφείων Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης του Πολίτη-Europe Direct
 2. Τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης (European Documentation Centres)
 3. Το Team Europe
-
1. Τα Γραφεία Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης του Πολίτη-Europe Direct, που εκτός από τις πρωτεύουσες βρίσκονται και στις πιο σημαντικές πόλεις των κρατών-μελών, στοχεύουν στην άμεση πληροφόρηση του ευρέος κοινού σε γενικά θέματα που αφορούν την Ε.Ε. με την παροχή δωρεάν ενημερωτικών φυλλαδίων, την πρόσβαση σε επίσημες κοινοτικές εκδόσεις, τη διοργάνωση σεμιναρίων, συναντήσεων και εκδηλώσεων για την ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών ανάμεσα σε διαφορετικές περιοχές της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα, 2008)
 2. Τα Κέντρα Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης -European Documentation Centres, ένα από τα πιο παλιά δίκτυα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έχουν στόχο την υποστήριξη της διδασκαλίας και της έρευνας γύρω από ευρωπαϊκά θέματα. Για να το επιτύχουν καλύτερα αυτό ιδρύονται κυρίως σε πανεπιστημιακά ή ερευνητικά ιδρύματα ως τμήματα των βιβλιοθηκών τους και στις συλλογές τους τείνουν να περιλάβουν το σύνολο της εκδοτικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ρηγάκου, 2009).
 3. Το Team Europe είναι ένα δίκτυο που αποτελείται από ανεξάρτητους ομιλητές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προερχόμενους από διαφορετικούς ακαδημαϊκούς ή επαγγελματικούς χώρους οι οποίοι συμμετέχουν σε ημερίδες, σεμινάρια και εκδηλώσεις ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος με σκοπό να προωθήσουν την ευρωπαϊκή ιδέα σε συνδυασμό με την εθνική πραγματικότητα (Ρηγάκου, 2009).

4. Πέρα από τα τρία προαναφερθέντα δίκτυα στα πλαίσια του ευρύτερου δικτύου Europe Direct λειτουργεί επίσης και η υπηρεσία Europe Direct Contact Centre. Η υπηρεσία αυτή είναι διαθέσιμη στο ευρύ κοινό μέσω δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (στον αριθμό 00 800 67891011) και παρέχει απαντήσεις σε γενικού τύπου ερωτήσεις για την Ε.Ε., για τις πολιτικές της ή για το πώς μπορεί κανείς να έρθει σε επαφή με διάφορους ευρωπαϊκούς οργανισμούς, (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).

Εκτός από τα προαναφερθέντα δίκτυα γενικής πληροφόρησης αξίζει να παρουσιάσουμε και μια σειρά πιο εξειδικευμένων δικτύων που έχουν άμεση σχέση με τις επιχειρήσεις, την εργασία και τις σπουδές στην Ευρώπη. Αυτά είναι τα εξής:

1. Το Enterprise Europe Network. Δημιουργήθηκε το 2008 κατόπιν συγχωνεύσεως δύο προϋπαρχόντων δικτύων, των Euro Info Centres και των Innovation Relay Centres (European Information Association, 2009). Είναι ένα δίκτυο που στοχεύει στη βοήθεια και στήριξη κυρίως των μικρομεσαίων αλλά και γενικότερα όλων των επιχειρήσεων, με την παροχή δωρεάν πρακτικών συμβουλών και παράλληλα στην προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας. Το δίκτυο αποτελείται από κοινοπραξίες στις οποίες συμμετέχουν βιομηχανικοί σύνδεσμοι, ερευνητικά και τεχνολογικά ιδρύματα, εμπορικά και βιομηχανικά επιμελητήρια (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).
2. Τα Κέντρα Επιχειρήσεων και Καινοτομίας-Business Innovation Centres. Έχουν παραπλήσιο στόχο με το Enterprise Europe Network, αλλά ασχολούνται αποκλειστικά με την υποστήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών. Επίσης προωθούν και την εισαγωγή της καινοτομίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους που επιτυγχάνεται με τη μετάδοση τεχνογνωσίας και σωστών πρακτικών μέσω της διασύνδεσης του δικτύου με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα, 2008).
3. Το European Employment Services-EURES. Είναι ένα δίκτυο δημοσίων υπηρεσιών απασχόλησης, τύπου ΟΑΕΔ, εμπορικών ενώσεων και οργανισμών εργοδοτών. Έχει στόχο να βοηθήσει όσους πολίτες θέλουν

να βρουν εργασία σε άλλη χώρα και όσους εργοδότες αντίστοιχα ενδιαφέρονται για εργαζομένους από το εξωτερικό. Έτσι το EURES δίνει τις απαραίτητες πληροφορίες για όλα τα θέματα που αφορούν στην καθημερινή ζωή και εργασία σε μια άλλη χώρα (π.χ. το κόστος ζωής, παροχές υγείας), παρέχει συμβουλές, δίνει απαντήσεις σε νομικά θέματα ή σχετικά με εμπορικό δίκαιο, αναζητεί εργαζομένους ή θέσεις εργασίας (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).

4. Το EURAXESS Services Network. Απευθύνεται σε ερευνητές που θέλουν να ζήσουν και να εργαστούν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Τα κέντρα του δικτύου παρέχουν εξατομικευμένη βοήθεια σχετικά με διαθέσιμες ερευνητικές θέσεις στο εξωτερικό, ζητήματα διαμονής, μαθήματα εκμάθησης της γλώσσας, δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).
5. Τα National Academic Recognition and Information Centres - NARIC δίνουν πληροφορίες και συμβουλές για την αναγνώριση ξένων πτυχίων και διπλωμάτων πανεπιστημιακού επιπέδου ή άλλων προσόντων προερχομένων από διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα. Τα NARIC έχουν δευτερεύοντα στόχο και την ενημέρωση για ευκαιρίες σπουδών στο εξωτερικό, πληροφορίες για φοιτητικά δάνεια και υποτροφίες (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).
6. Το Citizens Signpost Service είναι μία συμβουλευτική υπηρεσία μέσω Διαδικτύου ή τηλεφώνου σχετικά με το πώς οι ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να ασκήσουν και να ωφεληθούν από τα δικαιώματά τους και τις ευκαιρίες στην κοινή αγορά. Απαντά σε ερωτήματα γύρω από την ελεύθερη μετακίνηση, εργασιακά ή νομικά θέματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν πολίτες που ζουν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα και συνεργάζεται με τα άλλα δίκτυα που ασχολούνται με την επίλυση παρόμοιων ζητημάτων (Europe Direct, Solvit, Eures, Euraxess) (Citizens Signpost Service, 2009).

7. Το Euroguidance είναι ένα δίκτυο εθνικών κέντρων πληροφόρησης που παρέχουν καθοδηγητικές υπηρεσίες για άτομα που θέλουν να εργαστούν ή να σπουδάσουν στο εξωτερικό δίνοντας πληροφορίες για ευκαιρίες καριέρας και τις συνθήκες που επικρατούν (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).
8. Το Eurodesk είναι ένα δίκτυο που απευθύνεται συγκεκριμένα στους νέους και απαντά σε ερωτήματα που τους απασχολούν και σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ειδικότερα, ενημερώνει τους νέους για τη δυνατότητα σπουδών στο εξωτερικό ή για πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που τους αφορούν. Δίνει ακόμα πληροφορίες για ευκαιρίες χρηματοδότησης των νέων και οργανώνει καμπάνιες ευρωπαϊκού χαρακτήρα σε σχολεία και οργανώσεις νεότητας (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).

Συνεχίζοντας πρέπει να αναφέρουμε πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει επεκταθεί και σε παροχή νομικής βοήθειας και υπηρεσιών, δημιουργώντας τα ακόλουθα τρία δίκτυα που έχουν ως έργο τη διευθέτηση διαφορών χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα ή σχετικών με αγοραπωλησίες.

Έτσι έχουμε τα Ευρωπαϊκά Κέντρα Καταναλωτή-European Consumer Centres Network (ECC-Net) που δημιουργήθηκαν για την ενημέρωση των ευρωπαίων καταναλωτών για τα δικαιώματά τους. Παρέχουν συμβουλές και τους βοηθούν σε τυχόν διαφορές που μπορεί να προκύπτουν σε αγορές εκτός συνόρων. Σε περίπτωση που καταφύγει κάποιος στις υπηρεσίες τους, το κέντρο της χώρας του καταναλωτή έρχεται σε συνεννόηση με το κέντρο της χώρας του πωλητή για να βρεθεί μια αποδεκτή λύση χωρίς να χρειαστεί η προσφυγή στα δικαστήρια (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).

Παραπλήσια αλλά πιο εξειδικευμένη είναι η υπηρεσία του δικτύου FIN-NET που αναλαμβάνει την επίλυση διαφορών οικονομικού χαρακτήρα, π.χ. με τράπεζες, ασφαλιστικές εταιρίες ή επενδύσεις (European Commission. Directorate-General for Communication Publications, 2009).

Τέλος, το δίκτυο Solvit δημιουργήθηκε το 2002 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν σε άτομα και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται εκτός συνόρων όταν οι δημόσιες αρχές εφαρμόζουν λανθασμένα το κοινοτικό δίκαιο (Solvit, 2009).

Τελειώνοντας την παρουσίαση των δικτύων της Ε.Ε. πρέπει να αναφέρουμε ότι η Ε.Ε., αντιλαμβανόμενη τις νέες τάσεις στην πληροφόρηση, έχει εκμεταλλευτεί τις νέες τεχνολογίες τόσο στο χώρο του Διαδικτύου όσο στο ραδιοηλεκτρονικό, με τη συμμετοχή της σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές κοινοπραξίες. Έτσι έχει δημιουργήσει τη δικτυακή πύλη Eurora με στόχο να παρέχει ηλεκτρονική πρόσβαση σε όλες τις υπηρεσίες της και στα προαναφερόμενα δίκτυα (Kurpas, 2006), συμμετέχει ήδη από το 1993 στο κανάλι Euronews και δημιούργησε το 2008 το δίκτυο ραδιοφωνικών σταθμών Euranet.

Το Euronews αποτελεί κοινοπραξία 20 ευρωπαϊκών τηλεοπτικών σταθμών, και συγχρηματοδοτείται κατά 50% από την Ε.Ε. Το κανάλι εκπέμπει σε επτά γλώσσες, καλύπτοντας τη διεθνή ειδησεογραφία μέσα από μια ευρωπαϊκή ματιά και επιπλέον παρέχει γενική πληροφόρηση για το έργο της Ε.Ε. (Kurpas, 2006).

Το δίκτυο ραδιοφωνικών σταθμών Euranet (European Radio Network) αποτελεί επίσης μια κοινοπραξία 18 διεθνών, εθνικών και τοπικών σταθμών χωρίς να αποτελεί το ίδιο αυτόνομο σταθμό. Στόχος του δικτύου είναι να ενισχύσει το αίσθημα της ευρωπαϊκής ομοψυχίας, και την επικοινωνία ανάμεσα στους ευρωπαίους πολίτες και τους κυβερνώντες διατηρώντας παράλληλα την ανεξαρτησία των σταθμών-μελών του (Euramet, 2010).

Είναι φανερό λοιπόν από τα παραπάνω ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί διαρκώς να διευρύνει τα δίκτυα πληροφόρησής της και να εξειδικεύσει τις παρεχόμενες υπηρεσίες τους. Όμως, ποιο είναι τελικά το αποτέλεσμα όλων αυτών των προσπαθειών και ποια η απήχηση στους ευρωπαίους πολίτες;

3. Αξιολόγηση

Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις που γίνονται από την ίδια την επιτροπή υπάρχει μια συνεχής αύξηση στη χρήση των δικτύων πληροφόρησής της από τους ευρωπαίους πολίτες. Ενδεικτικά να αναφέρουμε ότι το ποσοστό των ατόμων που απευθύνονται στο δίκτυο Eures αυξήθηκε κατά 50% την περίοδο 2004-2005 (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2007). Επίσης, υψηλό είναι και το ποσοστό ικανοποίησης των πολιτών που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες των δικτύων. Συγκεκριμένα, 69% δήλωσαν ικανοποιημένοι από την υπηρεσία Citizens Signpost Service το 2006, ενώ σε άλλη έρευνα 60-70% πολιτών δήλωσαν πιο ενημερωμένοι για θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση μετά τη χρήση της υπηρεσίας Europe Direct (Kurpas, 2006). Επίσης, από τις

αξιολογήσεις φαίνεται ότι είναι σε υψηλό επίπεδο τόσο η ταχύτητα με την οποία ανταποκρίνονται τα δίκτυα στα αιτήματα των πολιτών όσο και η επιτυχία στην επίλυση προβλημάτων. Σύμφωνα με έκθεση του 2009 για το περασμένο έτος οι περιπτώσεις που αναλαμβάνει να επιλύσει το δίκτυο Citizens Signpost Service διεκπεραιώνονται σε ποσοστό 90% μέσα σε τρεις μέρες (Citizens Signpost Service, 2009), ενώ για το 2008 το δίκτυο Solvit δήλωσε ότι έχει επιτυχία επίλυσης προβλημάτων σε ποσοστό 83% (Solvit, 2009). Ωστόσο, σε όλες τις αξιολογήσεις γίνεται λόγος για την ανάγκη περισσότερης προβολής και προώθησης των δικτύων. Είναι γεγονός ότι κάποια δίκτυα είναι «κρυμμένα» και οι πολίτες δυσκολεύονται να τα εντοπίσουν. Σύμφωνα με το Ευρωβαρόμετρο, το 2006 78% των ευρωπαίων πολιτών δεν είναι εξοικειωμένοι με τη δομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν γνωρίζουν πού πρέπει να απευθυνθούν. Υπάρχει λοιπόν ένα πληροφοριακό χάσμα ανάμεσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τους πολίτες της, στο οποίο ίσως δεν αναφέρεται σε μεγάλο βαθμό η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αλλά σίγουρα την απασχολεί.

Σύμφωνα με εξωγενείς κριτικές, το πρόβλημα ξεκινά από την ίδια την Ε.Ε. Τα τρία θεσμικά όργανά της, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αναπτύσσουν ανεξάρτητες και ετερογενείς δραστηριότητες πληροφόρησης χωρίς να έχουν μια κοινή πολιτική (Θυμιατζή, 2008). Ως δεύτερη αιτία θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ένα κλίμα αρνητικού σκεπτικισμού που έχει αναπτυχθεί γύρω από την ιδέα της Ενωμένης Ευρώπης, για το οποίο μεγάλο ρόλο φαίνεται να παίζουν τα ΜΜΕ και οι τοπικές κυβερνήσεις. Εν πρώτοις, τα ΜΜΕ όχι μόνο αφιερώνουν ελάχιστο χρόνο (10%) για προβολή ειδήσεων σχετικών με ευρωπαϊκά θέματα, αλλά επίσης συνηθίζουν να τονίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις που έχουν οι πολιτικές της Ε.Ε. στους πολίτες (Θυμιατζή, 2008). Κάτι αντίστοιχο κάνουν και οι πολιτικοί των εθνικών κυβερνήσεων. Πολλές φορές επιρρίπτουν την ευθύνη στην Ε.Ε. για τη λήψη μη δημοφιλών αποφάσεων, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τις παρουσιάζουν σαν δικές τους επιτυχίες (Θυμιατζή, 2008).

Συνέπειες αυτών των πρακτικών είναι η δυσαρέσκεια των ευρωπαίων πολιτών, που οδηγεί στην απάθεια και στην έλλειψη ενδιαφέροντος τόσο για τα ευρωπαϊκά δρώμενα όσο και για την ενημέρωση γύρω από τα ευρωπαϊκά θέματα. Αυτό έγινε φανερό με το χειρότερο τρόπο για την Ε.Ε. με τη χαμηλή προσέλευση στις ευρωεκλογές του 2004, όταν το 2005 απορρίφθηκε από τους Γάλλους και τους Ολλανδούς η ευρωπαϊκή συνταγματική συνθήκη και η μεταρρυθμιστική συνθήκη της Λισσαβόνας από τους Ιρλανδούς το 2008 (Θυμιατζή, 2008). Αυτό υπήρξε ένα ισχυρό σοκ για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η

οποία ανασύνταξε τα δίκτυά της δίνοντας μεγάλη έμφαση στις ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Η έμφαση που δόθηκε στην ηλεκτρονική πληροφόρηση ίσως είναι και απόρροια του γεγονότος ότι είναι πιο φθηνός τρόπος προσέγγισης σε σχέση με τον έντυπο (Davies, 2000). Σ' αυτό όμως το σημείο τα δίκτυα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έρχονται αντιμέτωπα με ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα, το «ψηφιακό χάσμα» (Garcia, 2009).

Σύμφωνα τόσο με την ανεξάρτητη μελέτη των Garcia-Gomez (2009) όσο και με τις στατιστικές του Ευρωβαρόμετρου, η διείσδυση και η χρήση των νέων τεχνολογιών δεν είναι καθόλου ομοιόμορφη στην Ευρώπη των 27 και μάλιστα υπάρχει μεγάλο χάσμα ανάμεσα στις πρωτοπόρες βόρειες χώρες, όπως η Ολλανδία, με πρόσβαση στο Διαδίκτυο σε ποσοστό 86% και στις τελευταίες στη λίστα χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, όπως η Ελλάδα και η Βουλγαρία, με ποσοστό πρόσβασης 22% (Eurobarometer, 2008). Συγκρίνοντας τις διαδοχικές ετήσιες μετρήσεις του Ευρωβαρόμετρου βλέπουμε μια σταδιακή αύξηση στη χρήση προσωπικών υπολογιστών και του Διαδικτύου, η οποία όμως παραμένει μικρή.

Αντιστρόφως διαπιστώνουμε ότι η διείσδυση της τηλεόρασης αγγίζει σε μέσο όρο το 97%, ποσοστό που παραμένει σταθερό μέσα στα έτη (Eurobarometer, 2007, 2008). Επίσης 75% των ευρωπαϊκών πολιτών δηλώνουν ότι θα χρησιμοποιούσαν την τηλεόραση για να ενημερωθούν πάνω σε ευρωπαϊκά θέματα, ενώ 76% αναφέρουν ότι θα τους ενδιέφερε να παρακολουθήσουν προγράμματα για τα ευρωπαϊκά θέματα στη μητρική τους γλώσσα (Eurobarometer, 2006). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη κινηθεί προς την κατεύθυνση αυτή με τη συνεργασία με το κανάλι Euronews, το οποίο φαίνεται να έχει μια επιτυχημένη πορεία (Kurpas, 2006).

Τέλος, θα πρέπει ενδεικτικά να αναφερθούμε και σε ορισμένα προβλήματα που έχουν διαπιστωθεί στα επιμέρους δίκτυα της Ε.Ε., τα οποία έτσι ενισχύουν το πληροφοριακό χάσμα. Για τη Ευγορα έχει ειπωθεί ότι λόγω της πληθώρας ντοκουμέντων που διαθέτει είναι δύσκολο για το χρήστη της να βρει αυτό που ψάχνει (Davies, 2000), γεγονός που επιτείνεται από την ανεπαρκή μηχανή αναζήτησης της η οποία δυσκολεύει έναν μέσο χρήστη (Kurpas, 2006), (European Commission DG Communication, 2008). Για το δίκτυο Europe Direct αναφέρεται ότι ενώ κάποια γραφεία του είναι πολύ αποτελεσματικά, κάποια περνούν απαρατήρητα λόγω έλλειψης μιας κεντρικής διοίκησης (Kurpas, 2006). Επίσης, και για το δίκτυο Citizens Signpost Service έχει αναφερθεί ότι είναι

δύσκολο να εντοπιστεί από τους πολίτες που το χρειάζονται (Citizens Signpost Service, 2009).

4. Συμπεράσματα

Ανακεφαλαιώνοντας βλέπουμε πως η Ε.Ε. έχει αναπτύξει ένα ευρύ πλέγμα δικτύων πληροφόρησης, το οποίο συνεχώς βελτιώνει και εξελίσσει προσπαθώντας να ανταποκριθεί στα αιτήματα των καιρών. Παρ' όλες όμως τις αξιέπαινες προσπάθειες, υπάρχει ακόμα πληροφοριακό χάσμα και έλλειψη πληροφόρησης των πολιτών για τα ευρωπαϊκά θέματα, για το οποίο συμμετοχοί φαίνεται να είναι, πέρα από επιμέρους προβλήματα των δικτύων, τα ΜΜΕ και οι κυβερνήσεις των κρατών-μελών. Ακόμη, μια διαπίστωση που έχει μεγάλη σημασία και θα πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι η πληροφόρηση που προσφέρει η Ε.Ε. γίνεται με παθητικό τρόπο, παρέχεται κατόπιν πρωτοβουλίας του πολίτη (Θυμιατζή, 2008).

Υπάρχει αρκετή βιβλιογραφία από ειδικούς για τους τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων. Έχουν προταθεί η δημιουργία Υπουργείων Ευρωπαϊκών Υποθέσεων που να μεριμνούν για την ευρωπαϊκή επικοινωνία, η συνεργασία της Ε.Ε. με τις κρατικές τηλεοράσεις για επιμορφωτικά προγράμματα ευρωπαϊκού περιεχομένου, η δημιουργία περιπτέρων ευρωπαϊκής επικοινωνίας σε πολυσύχναστα μέρη (Θυμιατζή, 2008). Επίσης η πρόσληψη περισσότερου προσωπικού για τα δίκτυα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η αύξηση των αξιολογήσεών τους θα διευκόλυναν την καλύτερη παροχή υπηρεσιών (Kugras, 2006).

Τέλος θα πρέπει να προσθέσουμε πως οι ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες θα μπορούσαν στο σύνολο τους να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στη προώθηση και γνωστοποίηση των δυνατοτήτων του πλέγματος πληροφόρησης της Ε.Ε. με τη δημιουργία Κέντρων Ευρωπαϊκής Τεκμηρίωσης-European Documentation Centres στους κόλπους τους τα οποία θα εντάσσονται στο ευρωπαϊκό δίκτυο Europe Direct, όπως έχει ήδη αναφερθεί. Ήδη παγκοσμίως λειτουργούν περίπου 400 ΚΕΤ σε ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες ενώ στην ελληνική επικράτεια 12, προσφέροντας σημαντικό έργο στην έγκυρη ευρωπαϊκή πληροφόρηση καθώς διαθέτουν εκπαιδευμένο προσωπικό γύρω από τα ευρωπαϊκά θέματα και ενημερώνουν ενεργά τόσο την ακαδημαϊκή κοινότητα όσο και το ευρύ κοινό για τα ευρωπαϊκά τεκταινόμενα. Και σε αυτή τη περίπτωση βεβαίως καθοριστικό ρόλο για την επιτυχημένη λειτουργία τους παίζει η Ε.Ε. η οποία παρέχει την εκπαίδευση του προσωπικού και το υλικό

τους καθώς και η διοίκηση των βιβλιοθηκών που θα φιλοξενήσουν τα ΚΕΤ η οποία έχει την ευθύνη των δραστηριοτήτων τους.

Δεν μένει πλέον παρά να δούμε αν έμπρακτα η Ε.Ε. θα καταφέρει με επιτυχία να οδεύσει στην Κοινωνία της Πληροφορίας αντιλαμβανόμενη τις ιδιαιτερότητες του κάθε κράτους-μέλους της και προσαρμοζόμενη στις πληροφοριακές του ανάγκες.

Βιβλιογραφία

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, (2007). Έκθεση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: Έκθεση δραστηριότητας 2004-2005 του δικτύου Eures που υποβλήθηκε από την επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68: Προς μια ολοκληρωμένη αγορά εργασίας: η συμβολή του Eures. COM(2007) 116 τελικό, Βρυξέλλες, 16.3.2007. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 22^α Μαρτίου 2010, από http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/el/com/2007/com2007_0116el01.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα, (2008). Οδηγός ευρωπαϊκής πληροφόρησης στην Ελλάδα. Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αντιπροσωπία στην Ελλάδα.

Θυμιατζή, Ειρήνη, (2008). Ο μετασχηματισμός της πολιτικής πληροφόρησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: η περίπτωση των ΚΕΤ. Ανακτημένο την 27^η Μαρτίου 2010, από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, και την ιστοσελίδα του ηλεκτρονικού αποθετηρίου της βιβλιοθήκης του http://elocus.lib.uoc.gr/php/pdf_pager.php?filename=/var/www/dlib-portal//dlib/4/a/e/attached-metadata-dlib-d07b80c54cf2a61c36c47d08198d805c_1237284866/20081110_Thymiatzi_Eirini_Mc.pdf&lang=el&pageno=1&pagestart=1&width=595&height=842&maxpage=255

Ρηγάκου, Βασιλική, (2009). Ευρωπαϊκή τεκμηρίωση: εισηγήσεις σεμιναρίου ΙΝΕΠ, Μάιος 2009. Αθήνα: Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Citizens Signpost Service, (2009). 2008 report on the functioning and development of the Citizens Signpost Service, Luxembourg: Office for the Official Publications of the European Communities. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 19^η Μαρτίου 2010, από http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=KMAC08001

Euranet, (2010). Corporate information: the pan-european co-operation Euranet- a new dimension in European communication. Euranet. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 7^η Απριλίου 2010, από <http://www.euranet.eu/eng/About-us/Corporate-information>

Eurobarometer, (2008). *E-communications household survey*. European Commission. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 29^η Μαρτίου 2010 από http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_293_full_en.pdf

Eurobarometer, (2007). *E-communications household survey*. European Commission. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 29^η Μαρτίου 2010 από http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_274_en.pdf

Eurobarometer, The Gallup Organization Hungary, (2006). *EU communication and the citizens: general public*. European Commission. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 29^η Μαρτίου 2010 από http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_189a_en.pdf

European Commission. Directorate-General for Communication Publications, (2009). *EU information and assistance services*, Luxembourg: Office for the Official Publications of the European Communities.

European Commission DG Communication, (2008). *Evaluation of the Europa website: executive summary*. Ernst & Young. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 27^η Μαρτίου 2010 από http://europa.eu/survey/feb08/results/europa_final_report_executive_summary_en.pdf

European Information Association, (2009). *The development of EU information networks*. European Information Association. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 27^η Μαρτίου 2010, από <http://www.eia.org.uk/networks.php>

Garcia-Jimenez, M. C., Gommez-Barroso, J. L. (2009, February). "Universal service in a broader perspective: The European digital divide". *Informatica Economica*, 13, (2), pp. 155-165. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 19^η Μαρτίου 2010, από <http://www.doai.org/doai?func=abstract&id=423980&q1=european%20information&f1=all&b1=and&a2=&f2=all&recNo=1>

Kurpas, S., De Clerck-Sachsse, J., Bruggemann, M. (2006). *Informing European Citizens? Evaluating the activities of the European Commission in the field of information*, Centre for European Policy Studies. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 20^η Μαρτίου, από <http://aei.pitt.edu/11757/01/1406.pdf>

Solvit, (2009). *2008 report: development and performance of the Solvit network*, Luxembourg: Office for the Official Publications of the European Communities. Ημερομηνία τελευταίας πρόσβασης 20^η Μαρτίου 2010, από http://ec.europa.eu/solvit/site/docs/solvit2008_report_en.pdf

Διαδικτυακοί τόποι δικτύων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα:

http://ec.europa.eu/ellada/index_el.htm

Γραφείο Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα: <http://www.europarl.gr/>

Business Innovation Centres: <http://www.ebn.be/>

Citizens Signpost Service: <http://ec.europa.eu/citizensrights/>

Enterprise Europe Network: http://www.enterprise-europe-network.ec.europa.eu/index_en.htm

Euranet: <http://www.euranet.eu/>

Euraxess Services Network: <http://ec.europa.eu/euraxess/>

Eures: <http://ec.europa.eu/eures/>

Eurodesk : [http://www.eurodesk.org/edesk/Euroguidance:](http://www.eurodesk.org/edesk/Euroguidance)

<http://www.euroguidance.net/>

Euronews: <http://www.euronews.net/>

Europe Direct: <http://ec.europa.eu/europedirect/>

European Consumer Centres Network:

http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_en.htm

Fin-Net: http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/

NARIC: <http://www.enic-naric.net/>

Solvit: <http://ec.europa.eu/solvit/>